

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 10 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ
2007 жылғы 7 наурыз**

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. инфляция. қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша 2007 жылғы ақпанда инфляция 0,8% құрады (2006 жылғы ақпанда – 1,5%). Азық-түлік тауарларының бағасы - 1,0%, азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,2%, ақылы қызмет көрсету 1,1%-ға өсті.

Өткен айда азық-түлік тауарлары нарығында бағаның неғұрлым өскені жеміс және көкөніс бағасы бойынша тіркелді – 4,1%. Сонымен қатар балық және теңіз өнімдері - 1,6%, жұмыртқа – 1,0%, ет өнімдері – 0,8%, сүт өнімдері 0,7% қымбаттады.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында бензин бағасының 3,2% арзандағаны белгіленді. Сонымен қатар баспа өнімдері мен жуу құралдары әрқайсысы 1,0%-дан, киім – 0,8%-ға, жеке гигиена тауарлары 0,7% қымбаттады.

Халыққа ақылы қызмет көрсету құрылымында баға және тарифтер көлік қызметіне – 2,0%, оның ішінде теміржолмен жолаушы тасымалдау көлігі – 7,4%, медициналық қызмет көрсету – 1,8%, мәдениет мекемелерінің қызметтері 0,7% өсті. Тұрғын үй-коммуналдық қызмет көрсету бағасы электр энергиясының – 3,6%-ға, газбен қамтамасыз етудің 1,0%-ға қымбаттауының нәтижесінде 1,0% өсті.

2007 жылғы ақпанда инфляция жылдық көрсеткіште – 7,9% құрады (2006 жылғы желтоқсанда – 8,4%), азық-түлік тауарлары - 6,1%, азық-түлікке жатпайтын тауарлар - 6,9%, ақылы қызмет көрсету 12,0%-ға қымбаттады.

2. Халықаралық резервтер және ақша базасы.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің *Халықаралық резервтері (Ұлттық қордың ақшасын есепке алмағанда) және ақша базасы* 2007 жылғы 28 ақпанда мынадай болды:

	Ағымдағы бағамен	Тұрақты бағамен ¹
Таза халықаралық резервтер, млн. долл.	21 845,6	21 756,2
оның ішінде:		
ЕАВ ² -мен таза активтер	20 379,7	20 379,7
Алтын	1 465,9	1 376,5
Ақша базасы, млрд. теңге	1 588,0	1 588,0
Тар ақша базасы ³ , млрд. теңге	1 414,3	1 414,3
ЕДБ ⁴ ҚРҰБ-дегі мерзімді депозиттері, млрд. теңге	173,6	173,6
КЗТ/USD (кезең соңында)	123,71	127,00
Алтынның бағасы (1 трой унциясына USD-мен)	677,00	635,70

¹ 1 теңгенің АҚШ долларына бағамы және алтынның бағасы 2006 жылдың соңындағы дерекпен көрсетілген.

² ЕАВ-мен таза активтер – бұл жалпы активтер мен резидент еместер алдындағы міндеттемелер арасындағы ЕАВ-мен айырма

³ Тар ақша базасы – бұл ЕДБ-дің ҚРҰБ-дегі мерзімді депозиттерді есепке алмағандағы ақша базасы

⁴ ЕДБ – екінші деңгейдегі банктер

2007 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің халықаралық резервтері көбейді.

Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері ағымдағы бағамен 4,5% (немесе 948,7 млн. АҚШ долл.) өсті.

Ай ішінде Ұлттық қордың активтерін толықтыру және алтынвалюта резервтері шотынан Қаржыминінің сыртқы борыштарына қызмет көрсету бойынша операциялар

жүргізілді, алайда, Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуі және екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі корреспонденттік шоттарындағы шетел валютасындағы қалдықтардың ұлғаюы валюта қорларының ұлғаюына әкеп соқтырды.

Осылайша, жүргізілген операциялардың нәтижесінде және олардың әлемдік нарықтардағы бағасының 4,84%-ға ұлғаюы нәтижесінде таза валюта қорлары (ЕАВ) 880,8 млн. АҚШ долл., алтындағы активтер - 67,9 млн. АҚШ долл. ұлғайды.

Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері тұрақты бағамен - 4,2%, ЕАВ-мен таза активтер - 4,5% өсті, алтындағы активтер аз ғана өзгерді.

2007 жылғы 1 наурызда Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының (бұдан әрі - Қор) шоттарындағы ұлттық валютадағы айырбасталуға жататын сома 40,0 млрд. теңгені құрады.

Елдің халықаралық резервтері тұтастай алғанда (ағымдағы бағамен), Ұлттық қордың ақшасын қоса есептегенде (алдын ала деректер бойынша 15 539,0 млн. АҚШ долл.) 37 393,5 млн. долл. құрады. Алдыңғы аймен салыстырғанда өсу 4,9% болды.

2007 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің таза сыртқы және ішкі активтерінің өсуі **ақша базасының** 14,2%-ға, 1588,0 млрд. теңгеге дейін кеңеюіне себепші болды (жыл басынан бері кеңею – 5,8%).

Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есепке алмағандағы ақша базасы 14,5%-ға 1414,3 млрд. теңгеге дейін кеңейді (жыл басынан бері кеңею – 3,2%).

Ақша массасы 2007 жылғы қаңтарда банк жүйесіндегі таза ішкі активтердің азаюы салдарынан 2,9%-ға, 3608,0 млрд. теңгеге дейін азайды.

Айналыстағы қолма-қол ақша 0,2%-ға, 599,3 млрд. теңгеге дейін азайды, ал банк жүйесіндегі депозиттер - 3,4%-ға 3008,7 млрд. теңгеге дейін төмендеді. Депозиттердің төмендеуінің неғұрлым жоғары қарқыны қаңтарда айналыстағы қолма-қол ақшаның азаю қарқынымен салыстырғанда ақша массасы құрылымындағы депозиттер үлесінің 83,8%-дан 83,4%-ға дейін азаюына себепші болды.

Ақша базасы сығымдалуының неғұрлым жоғары қарқыны 2007 жылғы қаңтарда ақша массасы көлемінің азаю қарқынымен салыстырғанда ақша мультипликаторы мәндерінің 2,47-ден 2,59-ға дейін ұлғаюына себепші болды.

3. Валюта нарығы. 2007 жылғы ақпанда теңгенің АҚШ долларына қатысы бойынша бағамының өсу үрдісі байқалды.

Бір айдың ішінде теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамы 1 доллар үшін 123,20 теңге – 126,25 теңге ауқымында өзгерді. Осы кезең ішінде теңге 1,7% (жыл басынан бері 2,2%-ға) нығайды және ақпанның соңында теңгенің биржалық бағамы бір доллар үшін 124,21 теңгені құрады.

Ақпанда Қазақстан Қор биржасындағы биржалық операциялардың көлемі қосалқы сауда-саттықтағы мәмілелерді есепке алғанда қаңтардағымен салыстырғанда 33,7% азайып, 4,1 млрд. АҚШ долл. құрады (жыл басынан бері – 10,4 млрд. долл.).

Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 15,9% азайды және 8,9 млрд. АҚШ долл. құрады (жыл басынан бері – 5,3 млрд. долл.).

4. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы. 2007 жылғы ақпанда Қаржы министрлігі 277,8 млн. теңге сомасына 4-жылдық МЕОКАМ орналастырды. Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік 6,35% құрады.

Бұл ретте 2007 жылғы ақпанда мемлекеттік бағалы қағаздарды өтеу тек қана пайыздық төлемдер бойынша жүргізілді және 4,4 млрд. теңге болды. Нәтижесінде ақпанның аяғында Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі өткен айдағымен салыстырғанда аз ғана - 0,1% ұлғайып, 383,6 млрд. теңге болды.

Ұлттық Банк ноталары эмиссиясының көлемі 2007 жылғы ақпанда 2007 жылғы қаңтармен салыстырғанда аз ғана - 0,4%, 835,1 млрд. теңгеге дейін азайды, бұл ретте қысқа

мерзімді ноталардың кірістілігі де сол сияқты қаңтардағы 4,91%-дан ақпанда 4,81% төмендеді.

Есепті кезеңде Ұлттық Банк ноталарының өтелуі сыйақы бойынша төлемдерді ескергенде 841,6 млрд. теңгені құрады.

2007 жылғы ақпанның аяғында айналыстағы ноталар көлемі қаңтардағымен салыстырғанда аз ғана - 0,4% азайып, 835,1 млрд. теңге болды.

2007 жылғы ақпанда Қаржы министрлігінің бағалы қағаздарын сатып алу және сату жөніндегі операциялар, сондай-ақ репо және кері репо операциялары жасалған жоқ.

5. Банкаралық ақша нарығы. 2007 жылғы қаңтарда банкаралық ақша нарығында ұлттық валютадағы өтімді құралдарды орналастыру бойынша белсенділігінің артқаны, шетел валютасы бойынша төмендегені байқалды.

2007 жылғы қаңтарда 2006 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда орналастырылған банкаралық теңгедегі депозиттердің көлемі 34,9%ға өсіп, 777,6 млрд. теңгені құрады. Қаңтарда орналастырылған банкаралық теңгедегі депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы желтоқсандағымен салыстырғанда 4,45%-дан 4,43%-ға дейін төмендеді.

Ұлттық Банк екінші деңгейдегі банктерден тартқан депозиттердің көлемі желтоқсандағымен салыстырғанда қаңтарда 89%-ға артты және 827,3 млрд. теңгені құрады. Орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы желтоқсандағымен салыстырғанда өзгерген жоқ және 4,50% болды.

2007 жылғы қаңтарда банкаралық валютамен қарыз алу нарығында орналастырылған доллардағы депозиттердің көлемі желтоқсандағымен салыстырғанда 34,7% азайды және 11 млрд. АҚШ долл. құрады. Орналастырылған доллардағы депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы қаңтарда 2006 жылғы желтоқсандағымен салыстырғанда 5,35%-дан 5,30%-ға дейін төмендеді.

Банкаралық қарыз алудың басқа түрлері бойынша операциялар аз ғана көлемде жасалды.

6. Депозит нарығы. Банк жүйесінде резиденттер депозиттерінің жалпы көлемі 2007 жылғы қаңтарда 2006 жылғы желтоқсандағымен салыстырғанда 3,4% до 3008,7 млрд. теңге болды. Заңды тұлғалардың депозиттері 5,5%-ға, 1959,4 млрд. теңгеге дейін төмендеді, жеке тұлғалардың депозиттері 0,7%-ға, 1049,4 млрд. теңгеге дейін ұлғайды.

2007 жылғы қаңтарда ұлттық валютадағы депозиттер 4,2%-ға, 2113,7 млрд. теңгеге дейін ұлғайып, шетел валютасындағы депозиттер 17,7%-ға, 895,1 млрд. теңгеге дейін төмендеді. Нәтижесінде, теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 65,1%-дан 70,3%-ға дейін көтерілді.

Халықтың (резидент еместерді есепке алғанда) банктердегі салымдары бір айда 0,7%-ға, 1062,8 млрд. теңгеге дейін ұлғайды. 2007 жылғы қаңтарда халық салымдарының құрылымындағы теңгедегі депозиттер 5,6%-ға, 746,2 млрд. теңгеге дейін өсті, ал шетел валютасындағы депозиттер 9,2%-ға, 316,6 млрд. теңгеге дейін төмендеді. Нәтижесінде теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 66,9%-дан 70,2%-ға дейін артты.

Банктердің депозиттері бойынша ставкалар динамикасы мынадай өзгерістермен сипатталды. 2007 жылғы қаңтарда банктік емес заңды тұлғалардың теңгедегі мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 5,2% (в декабре 2006 года – 4,5%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 9,9% (9,8%) құрады.

7. Кредит нарығы. Банктердің экономикаға кредиттері бойынша негізгі борыштың жалпы көлемі 2007 жылғы қаңтарда 2006 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 1,4%-ға ұлғайды және 4803,6 млрд. теңгені құрады.

Ұлттық валютадағы кредиттер бір айда 0,9%-ға ұлғайып, 2483,2 млрд. теңгені құрады, ал шетел валютасындағы кредиттер 2%-ға ұлғайды және 2320,5 млрд. теңгені құрады.

Нәтижесінде теңгедегі кредиттердің үлес салмағы 2006 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 51,9%-дан 51,7%-ға дейін төмендеді.

Ұзақ мерзімді кредиттер 3552,3 млрд. теңгені құрап, 3%-ға өсті, ал қысқа мерзімді кредиттер 1251,3 млрд. теңгені құрап, 2,8%-ға төмендеді. Жиынтығында ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы 72,8%-дан 74,0%-ға дейін артты.

Қаңтарда заңды тұлғаларға берілген кредиттер 0,3%-ға ұлғайды және 3205,2 млрд. теңгені құрады, ал жеке тұлғаларға кредиттер 3,8%-ға ұлғайып, 1598,5 млрд. теңгені құрады. Жиынтығында жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы 32,5%-дан 33,3%-ға дейін артты.

Банктердің шағын кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттері қаңтарда желтоқсандағымен салыстырғанда 2,4%-ға ұлғайып, 882,5 млрд. теңге болды.

Салалық бөлінуде экономиканың сауда (23,6%), құрылыс (13,6%), өнеркәсіп (10,7%) және ауыл шаруашылығы (4,4%) сияқты салалары барынша белсенді түрде кредиттелуде.

2007 жылғы қаңтарда 2006 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда жеке тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 18,0%-дан 18,7%-ға дейін көтерілді, заңды тұлғаларға кредиттер бойынша 12,2%-дан 12,9%-ға дейін көтерілді.